

Toolon kaupunginosat – Töölö ry.
Hiekkarannantie 9, 00100, Helsinki
info@toolonkaupunginosat, www. toolonkaupunginosat.fi

Helsingin kaupunki, kirjaamo
Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala,
Pohjoisesplanadi 11–13
Muistutus lähetetty sähköisesti helsinki.kirjaamo@hel.fi

Asia: Muistutus

Viite: HEL 2026-009039

Kiittäen 11.6.2026 päivätystä kuulemiskirjeestä pyydämme kohteliaimmin saada esittää muistutuksenamme seuraavaa. Linkit olemme merkinneet sinisellä.

Taustaa

Kuulemiskirjeestä liitteineen saimme tietää, että Puistominigolf Oy -niminen yritys (myöh. hakija) on hakenut Helsingin kaupungilta lupaa poiketa voimassa olevasta asemakaavasta 8835. Hakemuksensa liitteineen hakija on jättänyt 11.5.2026 Lupapisteeseen.

Rakentamisalueen osoitteeksi hakija on hakemukseensa (liite 1) merkinnyt Helsinginkatu 56. Osoite on sama kuin rakentamisalueen kyljessä sijaitsevan, Töölönlahden rannassa jo sijaitsevan ravintolan.

Poikkeamislupaa hakija on joutunut hakemaan kaupungilta siksi, että hakija haluaa rakentaa minigolf-radan kioskirakennuksineen ja terasseineen Töölönlahden rannan tuntumaan, Suomen kansallisoopperan ja -baletin koillispuolelle, kulttuurihistoriallisesti merkittävään Hesperianpuistoon. Rakentamisalue on kuitenkin merkitty asemakaavassa puistoksi (VP), jolla rakentaminen ei ole sallittua. Minigolf-toiminnan on hakijan mukaan tarkoitus alkaa keväällä 2027.

Sen lisäksi, että hakijan rakentamishanke tulisi poikkeamaan asemakaavasta, tulisi hanke poikkeamaan myös Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmasta. Tämän, aivan uuden puistosuunnitelman kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 3.12.2024. Lainvoiman (korkein hallinto-oikeus) suunnitelma sai huhtikuussa 2025.

Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmassa nyt poikkeamishakemuksen kohteena oleva puistoalue on merkitty nurmeksi, jonka pohjoispäätyyn tulisi uusi niitty. Olemme puistosuunnitelmaa aiemmin myös jo kommentoineet.

Hakija suunnittelee rakentavansa Hesperianpuistoon

- 18-reikäisen, tietojemme mukaan muovinurmipintaisen minigolf-radan
- tarjoilu- ja lipunmyyntikioskin (30 m²) sekä
- terassin (43 m²), jossa noin 30 asiakaspaikkaa.

Lupapisteeseen jättämässään poikkeamishakemuksessaan hakija ilmoittaa rakentamishankkeen maapinta-alaksi 0.9195. Luvun perään ei ole lisätty suuretta. Poikkeamishakemuksen liitteisiin kuuluvassa maa-alueen vuokrauspäätöksessä (HEL 2026-007303) alueen pinta-alaksi kuitenkin ilmoitetaan 1040 m².

Em. maanvuokrauspäätöksen on tehnyt kaupungin yleisten maa- ja vesialueiden vuokraustiimin tiimipäällikkö 4.5.2026 ts. ennen kuin hakija jätti (11.5.2026) asemakaavan poikkeamihakemuksen lupapisteeseen. Maanvuokrauspäätöksellä rakentamisalue vuokrataan Puistominigolf Oy:lle viideksi vuodeksi, aikavälille 1.9.2026–31.8.2031. Vuokrauspäätöksen mukainen vuosivuokra on 1776 euroa.

Maanvuokrauspäätöksen liitteitä (ml. hakijan jättämä maanvuokraus-hakemus) ei valitettavasti ollut niiden ”muiden asiakirjojen” joukossa, joiden kuulemiskirjeessä todettiin olevan nähtävillä 23.6.–6.7.2026 kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa Kalasatamassa.

Hakemuksessa ei tuoda esiin sitä, että kenttä tulisi olemaan muovinurminen. Käytettävissä olevien tietojemme mukaan näin kuitenkin tulisi olemaan. Hankkeen puuhahenkilöt myös omistavat jo kaksi puistominigolf-kenttää, toisen Turun Kupittaalla ja toisen Espoon Matinkylässä. Molemmissa paikoissa minigolf-radan nurmi on muovia. Kuvia kentistä löytyy edellä olevien linkkien takaa. Alla myös yksi kuvista.

Mitä hakemuksen keskeiseen käsitteistöön tulee, niin hakemuksesta jää epäselväksi se, miten ”puistogolf” eroaa ”minigolfista”; sijaitsevathan minigolf-kentät joka tapauksessa yleensä puistossa.

Hakemusasiakirjoihin tutustuminen on myös ollut tavanomaista työläämpää: keskeisiä tietoja ei ole tuotu esiin itse hakemuksessa, vaan tietoja on joutunut poimimaan hakemuksen liitteistä (joista suurin osa ei saapunut kuulemiskirjeen mukana naapureille, vaan olivat ainoastaan haettavissa kaupungin kymptalosta Kalasatamasta).

Esimerkiksi tieto siitä, että kävijämääräksi minigolf-kentälle odotetaan 15 000 henkilöä kesässä ja tieto siitä, että kenttä tulisi olemaan auki 1000 tuntia vuodessa/kesäkaudessa, ei selviä itse hakemuksesta, vaan hakijan kirjoittamasta selvityksestä ”Selvitys yleisö- ja huoltoliikenteestä sekä jätehuollosta”. Tämä selvitys taas löytyy kaupungin liikenneinsinöörin lausunnon lopusta.

Kantamme

Haettua poikkeamaa asemakaavasta ei tule myöntää.

Kantamme perustelut

a) Hankkeessa ei ole tehty lapsivaikutusten arviointia. Sellainen tulisi tehdä.

Hakijan mukaan kentän saavutettavuus ”jalan, pyörällä ja joukkoliikenteellä” on erinomainen. Lisäksi hakija toteaa, että ”minigolfkentän asiakkaille varataan (..) esitetylle alueelle noin 10 polkupyöräpaikkaa” ja että ”alueelle käynti ei aiheuta liikenteellistä turvallisuusriskiä”.

Jo Hesperianpuiston puistosuunnitelmaan jättämässämme kannanotossamme totesimme seuraavaa:

”Polkupyöräilyn ja muiden liikkumismuotojen yhteensovittaminen Töölönlahden rannalla voi muodostua haasteelliseksi. Töölönlahden länsirannalla kulkeva pyöräilytie on baanin jatke ja pyöräilijöiden nopeudet ovat suuria. Reitti taitaakin olla Helsingin vilkkain pyöräilyväylä tällä hetkellä. Kapealla väylällä liikkuu pyöräilijöiden lisäksi turisteja, satunnaisia ulkoilijoita, potkulautoja, pyörätuolien työntäjiä, koirien ulkoiluttajia ja lapsia eivätkä he välttämättä ymmärrä olevansa liikennealueella. Ehdotamme, että suunnitelmaa kehitetään erityisesti liikkumisympäristön kannalta turvallisempaan suuntaan.”

Minigolf-rata tulisi sijoitettua erittäin vilkkaasti liikennöidyn pyöräväylän vieressä. Radalla tulee näin ollen kaikilla aikuisilla olla ”silmät selässä” – eikä pallossa – sen varalle, että lapset eivät joudu pyöräväylälle. Hesperianpuisto oli vuonna 2024 (viimeisin tilastointi) kaupungin vilkkaimmin liikennöity pyöräväylä yhteensä lähes miljoonalla ja sadallatuhannella (1 100 000) vuotuisella pyörällä (tuhansia pyöriä päivässä kevästä syksyyn, talvikautena huomattavasti vähemmän).

Lapsivaikutuksissa tulisi ottaa huomioon lasten muutenkin hankalaksi käynyt elo Hesperianpuistossa (lasten leikkipaikan siirto keskeltä Hesperianpuistoa vanhan tiilimuurin varjoon ja muu, aikuislähtöinen Hesperianpuiston suunnittelu (esim. ulkokuntosalin laitteet kielletty alle 140-senttisiltä)) sekä luonnon tapahtumien tarkkailurauhan häiriintyminen alueelle tuotujen tapahtumien, terrassimusiikkien ja muun melun vuoksi). Maksullinen minigolf-palvelu ei myöskään ole kaikille perheille taloudellisesti mahdollinen.

Hakemuksessa tuodaan esiin, että minigolf-radalla ei olisi jätteen erilliskeräystä.

Ympäristökasvatuksessa aikuinen toimii kuitenkin esimerkkinä. Mahdollisten kertakäyttömukien tulee päätyä kartonkikeräykseen ja biojätteen biojätekeräykseen- ei sekajätekeräykseen kumpikaan – myös minigolf-radalla.

Pyöräparkkiin voivat kävelytietä ajaa vain alle 12-vuotiaat, mikä ei valitettavasti tule parkin sijainnin vuoksi toteutumaan.

b) Hakemuksessa ei tuoda esiin sitä, että kenttä tulisi olemaan muovinurminen

Itämereen kuuluva, kantakaupungin suosituin virkistys ja lähiluontoalue Töölönlahti on yksi Luonto-Suomen ihmeistä: kaunis ja rauhallinen merenlahti keskellä pääkaupunkia. Merkittävien linnustoarvojensa vuoksi Töölönlahti on myös mukana Helsingin kaupungin uudessa luonnonsuojelualueohjelmassa 2025–2040.

Muovinurmea ei tule hyväksyä. Muovinurmesta irtoava mikromuovi tulee päätymään sateiden ja kengänpohjien mukana Töölönlahden veteen. Vesialue alkaa vain 30–40 metrin päässä rakentamisalueen reunasta. Kyseisessä kohdassa Töölönlahtea sijaitsee myös ns. Oopperan sula, alue, joka pysyy pisimpään sulana Töölönlahdella talven alettua. Tässä sulassa majoilee talvisin lukuisa määrä sinisorsia, ja jopa harmaahaikara kalastaa sulassa.

EU:n mikromuovin vähentämiseksi tarkoitettu asetusta ja sen meneillään oleva siirtymäaika tulee ottaa huomioon. Näistä yrittäjää olisi tullut informoida jo ennen asemakaavasta poikkeaman ja maanvuokrauspäätöksen hakemista.

c) Jos Töölönlahden ympäristöön/rannoille halutaan minigolfia, tulee ensin odottaa lainvoimasta, Töölönlahdenpuiston ja Makasiinipuiston pohjoispään puistosuunnitelmasta tehtyä päätöstä

Töölönlahdenpuisto sijaitsee Töölönlahden eteläpuolella, Finlandia-talon, junaradan ja Töölönlahdenkadun rajaamalla alueella. Makasiinipuisto puolestaan sijaitsee Oodi-kirjaston pohjoispään tuntumassa. Puistojen yhteisestä puistosuunnitelmasta ei ole tehty vielä päätöstä.

Kuitenkin jo maaliskuussa 2024 (4.3.2024) järjestettiin työpaja, johon joidenkin asukas- ja ympäristöjärjestöjen edustajien lisäksi osallistui Pukinmäen minigolfradan edustajat. Tiedossa ei ole miten heidän kanssaan asia on edennyt ts. onko myös Töölönlahdenpuistoon tulossa minigolfrata ja jos on, niin minkälainen. Epäselväksi jää myös hakijan kommentti siitä, että ”hankkeeseen ryhtyvä on hakenut puistominigolfkentälle sijoituspaikkaa Hesperianpuistosta vuodesta 2019 alkaen”.

d) Hakemuksen käsitteet jäävät epäselviksi

Hakemuksesta ei selviä mikä ero on hakijan edustamalla ”puistogolfilla” ja perinteisellä minigolfilla ts. ratagolfilla ja mitä merkitystä näillä eroilla on suuren yleisön kannalta katsottuna. Kansainvälisiin, perinteisiin minigolf-kilpailuihin osallistutaan kuitenkin ilmeisesti Suomen Ratagolfliitto ry:hyn kuuluvien urheiluseurojen kautta. Näissä kilpailuissa ratatyyppeinä ovat betoni-, huopa- tai eterniittiradat, eivät hakijan edustamat puistogolf-radat (mos-radat, minigolf open standard -radat). Perinteinen ratagolfrata sijaitsee esimerkiksi Taivallahdessa.

e) Hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu puutteellisesti

Hankkeen ympäristövaikutuksia selvitetään hakemuksen liitteessä, jonka otsikko on ”Luontoarvojen huomiominen”. Liitteeseen on lainattu osia vuonna 2022 julkaistusta, Faunatica Oy:n tekemästä raportista (90/2021) ”Luontonselvitykset Helsingin Töölönlahdella”. Selvitys on Helsingin kaupungin tilaama ja laadittu 2020-luvun alussa käynnistyneen Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelman lähtöaineistoksi.

Faunatican raportin perusteella Hesperianpuiston ja Hakasalmenpuiston puistosuunnitelmassa päädyttiin nimenomaan nykytilaan, siihen, että alue, jonne hakija nyt haluaa rakentaa, säilyy viheralueena, joskin niittyalueella lisättyä.

Rakentamisen linnustovaikutuksiin ei Faunatican raportista voi löytää vastauksia. Ne tulisi arvioida erikseen. Tällöin tulee huomioidavaksi ainakin seuraavat näkökohdat.

EU:n lintudirektiivillä suojeltu valkoposkihanhen asema on muuttunut vuosi vuodelta tukalammaksi Töölönlahdella. Koska nurmialue on linnun ja sen poikasten ruokailualue ja vesialue pakopaikka, on nurmialueiden pilkkominen ja muuttaminen muuhun käyttöön ajanut valkoposkihanhet Oodin ja Musiikkitalon väliseen kiviseen mastoonasti. Töölönlahdella ne joutuvat kohtaamaan kaupungin vilkkaimman ja nopeatempoisen pyöräväylän. Vetoamukset siitä, että pyöräväylä siirrettäisiin puiston Mannerheimintien puoleiseen laitaan ja että Hesperianpuiston itäreuna rauhoitettaisiin kävelyalueeksi, eivät ole tuottaneet tulosta.

Itse nurmialue, jolle poikkeamaa asemakaavasta haetaan, on tärkeä, yhtenäinen ja rauhallinen kulmaus useille lintulajeille. Tämäkään ei tosin tule esiin Faunatican raportissa. Valkoposkihanhille ja sen poikasille alue on ollut rauhallinen laidunalue, josta päästä suoraan veteen. Tällainen, riittävän suuri alue tulisi valkoposkihanhille Töölönlahdella myös löytyä. Muussa tapauksessa loputkin hanhista poikasinen päätyvät Oodin eteen, Kansalaispuiston kiviseen maastoon ulkomaalaisten turistien säällittäviksi.

Nurmialue, jolle poikkeamaa haetaan, tarjoaa rauhallisen ruokailualueen myös matoja nurmen seasta hakevalle mustarastaalle, räkättirastaalle, kottaraiselle ja meriharakalle (joka pesii Oopperan katolla). Nykyään erittäin uhanalaiseksi luokiteltu varpunen parveilee nurmella.

Kokonaan huomioon ottamatta on ympäristövaikutusten arvioinnissa jäänyt se, että Töölönlahti on mukana Helsingin kaupungin uudessa luonnonsuojelualueohjelmassa 2025–2040. Vaikka suojelualueen rajoja ei ole vielä määritelty, on mm. rakentamisen ja toiminnan vaikutukset hyvä arvioida suojelualueen naapurin näkökulmasta.

f) Rakentamisen vaikutukset tulee arvioida myös kulttuuriperinnön kannalta

Hesperianpuisto on vanha, historiallinen puisto. Uusien toimintojen tuominen puistoon on hyvä arvioida myös rakennusperinnön ja kulttuurihistoriallisten arvojen kannalta.

g) Minigolfradan sijainti on väärä, pyöräparkkiin tultaisiin ajamaan kävelytien kautta

Minigolf-rata tulisi sijaitsemaan 55–60 dB:n melualueella. Paikallista melua lisää nurmialueen viereisen ravintolan kylmäkoneiden/kylmäkonehuoneen humina. Ravintolan sulkeuduttua ”tarjoaa” minigolfradan terassi istuimiseen ja pöytineen lähellä olevan jatkopaikan ruokakuski-tilausten osoitteeksi. Luvassa tällöin on yöllistä melua, joka kantautuu vesialueen yli Linnunlaulun huvilalueelle.

Hakijan hakemuksessaan esiin tuoma toive ei ravintolan vieressä tule välttämättä toteutumaan: ”Hesperianpuistoon sijoittuva puistominigolf tarjoaa turvallista, päihtetöntä ja kaikille avointa toimintaa, joka lisää puiston elävyyttä ilman että se muuttaa alueen rauhallista ja vehreää luonnetta.”

Esitämme seuraavaa;

Esitämme että hankkeesta järjestetään uusi, laaja kuuleminen (rakentamislaki § 64). Tätä perustele Töölönlahden erityiset lähiluontoarvot ja suosio rauhallisena ulkoilualueena, Hesperianpuiston erityiset kulttuurihistorialliset arvot sekä kaupungin monien, päällekkäisten ja vaikeasti hahmotettavissa olevien, Töölönlahtea koskevien suunnitelmien olemassaolo.

Asukkaat, kansalaisjärjestöt, yrittäjät jne. kannattaa pitää mukana Töölönlahden asioissa – ennen kuin Töölönlahden luontoarvot katoavat selvästikin pirstaloituneen suunnittelukoneiston myllyissä. Tämän jälkeen katoavat sitten asukkaat.

Esitämme myös, että poikkeamislupa viedään kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostoon päätettäväksi.

Helsingissä 5.7.2026

Töölön kaupunginosat - Töölö ry:n
plsta Jussi Tarkkanen varapj